

HAGESUND SJØMANSFORENING BLIR STIFTET

All informasjon om Hagesunds Sjømannsforening er hentet fra festskriftet som ble utgitt i forbindelse med Hagesunds Sjømannsforenings 50-års jubileum den 18. juni i 1934.

*Innholdet i festskriftet ble samlet og bearbeidet av Hagesunds Sjømannsforenings daværende sekretær, **agent Svend Lindø**.*

Allerede den 23. januar 1865 blev der stiftet en sjømannsforening i Hagesund med 37 medlemmer. Foreningens lover er ikke innførte i forhandlingsboken så disse er ukjente.

I de to tre første år holdtes oftere møter, især i vinterhalvåret. Men senere blev det sjeldnere. Således ses der ikke oppsatt protokoll fra 11/8 1868 til 23/3 1870. Der finnes ikke protokollert noen beslutning om foreningens oppløsning, men at den har ophørt å virke og således i virkeligheten er nedlagt, fremgår av hva der er tilført forhandlingsboken under desember 1879.

Sistnevnte dag stiftedes nemlig sjømannsforening nr. 2 med 43 medlemmer. Den 5. januar 1880 holdtes generalforsamling, hvor der inntegnedes en del nye medlemmer. – Imidlertid må medlemmene ha vist liten interesse for foreningen, da denne allerede den 30. desember samme år blev nedlagt.

Beslutningen om nedleggelsen lyder så:

”Den 30. desember 1880 berammedes generalforsamling ved avertissement i ”Budstikken” og ”Karmsundposten” og var denne bestemt å holdes kl. 5 em. - Hertil møtte formanden og ett medlem, der begge ventet til kl. 5 $\frac{3}{4}$, og da fremdeles ingen flere medlemmer innfant seg, ansåes det som avgjort at foreningen efter dette må betraktes som skrinlagt.”

Tanken om å få dannet en levedyktig sjømannsforening var dog ikke gitt på båten, men holdtes oppe inntil anledningen gas, og den nuværende Hagesunds Sjømannsforening blev stiftet.

Efter innbydelse av en del skibsførere og sjøfartsinteresserte menn blev det i 1884 søkt å tegne medlemmer til en vordende forening. Det lyktes da også frem-over våren å samle så mange underskrifter at en forening var sikret.

Den 18de juni 1884 blev så Hagesunds Sjømannsforening stiftet på møte i Hagesunds Totalavholdsforenings leseværelse med 44 medlemmer, hvorav dog bare 19 var tilstede ved stiftelsen.

Foreningens første styre var:

Skibsreder *Carl Foss*, formann. Skibsfører *O. A. Olsen jr.*, næstformann.
Skibsreder *E. H. Kongshavn*, skibsreder *Jacob E. Odland* og kjøpmann,
tidl. Skibsfører *G. Gautesen*. Sistnevnte blev valgt til kasserer.

Varamenn blev:

Navigasjonslærer *Svend Lindø* og skibsfører *O. G. Wagelie*.

Det fremlagte forslag til lover blev med uvesentlige forandringer vedtatt, i alt 30 paragrafer.

Med Stavanger Sjømannsforening som forbillede vedtokes det å knytte en ssuranseinnretning for sjøfolks tøy og effekter til foreningen, og lover for en sådan institusjon blev likeledes vedtatt. Ifølge lovene stillet sjømannsforeningens medlemmer sig som garantister for assuranseinnretningen.

Lokale blev leiet i R. G. Hetlesæthers eiendom (nu Samson Sausjords) på hjørnet av Kaigaten og Apotekersmuget, som man tilflyttet oktober 1884.

Foreningen optok straks arbeidet for bedre fyrbelysning i distriktet og har i årenes løp opnådd å se de fleste av sine krav imøtekommet av myndighetene.

Efterat man hadde fått egne lokaler, blev tilslutningen til foreningen efterhvert større. I flere år hadde man i vinterhalvåret regelmessige diskusjonsmøter, hvor aktuelle spørsmål drøftedes.

Mange viktige saker har vært oppe til behandling i Sjømannsforeningen, og man har hatt tilfredsstillende av å se de fleste av disse saker gjennomført på en for vår by tilfredsstillende måte.

Av sakene kan bl. a. nevnes: Fyr på Røværsholmen, Kvalen, Bukø, Garpeskjæret, Osnesgavelen, Hamskjæret, Rossebøklubben, Salhus, Steinskjæret, Urholmen i Tysvær, Snigsholmen, Fogstein ved Sokndal. Forandring av Sørhaugø, Ryvarden, Skudesnæs, Feisteinen, Flatholmen og Espevær fyre samt i de seneste år fyr på Vestre Storesunds flu og Skåre-Treboen.

For øvrig har foreningen også hatt held med sitt arbeide for utbedring og anlegg av havner for fiskeflåten, anbringelse av seilmerker og staker etc. – Der har foregått et langvarig arbeide for å få anbragt et tåkesignalapparat ved Ryvarden og Kvalen. På sistnevnte sted har tåkeapparatet vært i virksomhet i 3-4 år, mens man ennå venter på at Ryvarden skal få sitt.

Av andre saker av større betydning som foreningen har arbeidet for, kan nevnes at foreningen har avgitt uttalelse om:

Forslag til ny sjølov – lov om redningsvesenet – tønnelev – lov for mønstringsvesenet – navigasjonsvesenet – registrering av skib – lov om laste-merke for skib og vrakervesenet. Uttalelse ang. de hygieniske forhold om bord i handels- og fangstfartøyer, uttalelse om konsulatsaken og om et stort antall andre spørsmål av interesse.

For øvrig blev så å si alle saker av noen betydning forelagt Sjømannsforeningen i de første år, da der den gang ikke eksisterte verken handelstandsforening, rederiforening, skipperforening, styrmannsforening, maskinistforening eller matros- og fyrbøterforening i byen.

I de senere år er sakene mer fordelt mellom de forskjellige foreninger, men også nu behandles der år om annet flere saker av stor betydning for sjøfarten og fiskeribedriften. I 1886 flyttet foreningen til skibsreder Arenth Andas hus på hjørnet av Strandgaten og Skolegaten (nuværende handelstandsforeningens eiendom) det tidligere postkontor, hvor man forblev til 1888 da lokalene blev for små.

Man leiet da i 1888 havnefoged Konrad Johnsen's eiendom på Thuhaug, "Børsen" kallet. – Om leien av dette lokale oppstod der uenighet, fordi enkelte medlemmer var engstelig for at rederne, som tidligere hadde benyttet lokalene, vilde komme til å få for stor innflytelse på foreningens anliggender. Men efter at man hadde forandret lovene og derved sikret sig mot eventuelle uregel-messigheter, lyktes det å oppnå enighet om leie av Johnsen's lokaler, og leiekontrakt blev da opprettet til en leie av Kr. 200 pr. år.